

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ****ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ**

«Αποτελεσματική εφαρμογή στην ελληνική έννομη τάξη του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1463 της Επιτροπής για τον καθορισμό των τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών του τεχνικού συστήματος διασυννοριακής αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών και την εφαρμογή της αρχής "μόνον άπαξ" - Λοιπές διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Μέρη (Α΄ έως Δ΄) και αποτελείται από τριάντα εννέα (39) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-11), με τίτλο «Αποτελεσματική εφαρμογή στην ελληνική έννομη τάξη του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1463 της Επιτροπής για τον καθορισμό των τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών του τεχνικού συστήματος διασυννοριακής αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών και την εφαρμογή της αρχής "μόνον άπαξ"», σύμφωνα με την οποία οι πολίτες και οι επιχειρήσεις δεν πρέπει να υποχρεούνται να υποβάλλουν τα ίδια δεδομένα στις δημόσιες αρχές περισσότερες από μία φορές, αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια (Α΄ έως Γ΄).

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1-2), με τίτλο «Σκοπός και Αντικείμενο», ρυθμίζει τον σκοπό (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) του Μέρους Α΄ του νομοσχεδίου.

Στο Κεφάλαιο Β´ (άρθρα 3-10), με τίτλο «Καθορισμός των τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών του τεχνικού συστήματος διασυννοριακής αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών και εφαρμογή της αρχής "μόνον άπαξ" του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1463», ορίζεται η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ως εθνικό ενιαίο σημείο επαφής για τη διασυννοριακή αυτοματοποιημένη ανταλλαγή δικαιολογητικών, με εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ», και ως εθνικός συντονιστής του τεχνικού συστήματος «μόνον άπαξ» και του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (άρθρο 3), και της ανατίθεται η λειτουργία, συντήρηση και επικαιροποίηση στοιχείων του τεχνικού συστήματος της αρχής «μόνον άπαξ» (άρθρο 4). Στη συνέχεια, προβλέπεται ότι η διασυννοριακή ανταλλαγή πραγματοποιείται μέσω των υφιστάμενων πυλών διαδικασιών που εντάσσονται στο Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού 2018/1724 και παρέχονται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (άρθρο 5), ορίζονται το κέντρο Διαλειτουργικότητας και η ενδιάμεση πλατφόρμα ως υπόχρεοι παροχής δικαιολογητικών και δεδομένων που ζητούνται κατόπιν υποβολής σχετικών αιτημάτων μέσω του τεχνικού συστήματος της αρχής «μόνον άπαξ» (άρθρο 6), ορίζεται ότι στην Εθνική Πλατφόρμα Συνεργασίας τηρείται Εθνικό Μητρώο, όπου οι δημόσιοι φορείς καταχωρίζουν τα δικαιολογητικά που ανταλλάσσουν διασυννοριακά μέσω του συστήματος «μόνον άπαξ» (άρθρο 7), προσδιορίζεται το πλαίσιο της διασυννοριακής ηλεκτρονικής αυθεντικοποίησης (άρθρο 8), και εισάγεται για τους δημόσιους φορείς υποχρέωση διενέργειας αξιολόγησης διαλειτουργικότητας πριν από τη λήψη απόφασης σχετικά με τον σχεδιασμό νέων εφαρμογών και υπηρεσιών ή την τροποποίηση υφιστάμενων (άρθρο 9). Τέλος, ορίζεται ότι η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για τη διασυννοριακή αυτοματοποιημένη ανταλλαγή δικαιολογητικών και την εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ» περιορίζεται στα αναγκαία, και ότι οι αναθέτουσες αρχές ενσωματώνουν τη διασυννοριακή αυτοματοποιημένη ανταλλαγή δικαιολογητικών και την εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ» στις απαιτήσεις της προκήρυξης έργων παροχής υπηρεσιών ψηφιακής διακυβέρνησης (άρθρο 10).

Με το Κεφάλαιο Γ´ (άρθρο 11), με τίτλο «Εξουσιοδοτικές διατάξεις Μέρους Α´», τίθενται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις.

Το Μέρος Β´ (άρθρα 12-33), με τίτλο «Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια (Α´ έως Γ´).

Το Κεφάλαιο Α´ (άρθρα 12-13), με τίτλο «Σκοπός και Αντικείμενο», ρυθμίζει τον σκοπό (άρθρο 12) και το αντικείμενο (άρθρο 13) του Μέρους Β´ του νομοσχεδίου.

Με το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 14-32), με τίτλο «Διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης», συνιστάται η Διεύθυνση Διαχείρισης Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης (άρθρο 14), και το ηλεκτρονικό Μητρώο Ανακλήσεων Οχημάτων στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης (άρθρο 15), αντικαθίσταται το άρθρο 32 του ν. 5256/2025 και ρυθμίζεται η υποβολή ψηφιακού αντιγράφου του δελτίου ταυτότητας σε φορείς του ιδιωτικού τομέα (άρθρο 16), και το άρθρο 41 του ν. 5256/2025, και παρέχεται εξουσιοδότηση προς έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης για τη ρύθμιση των ειδικότερων ζητημάτων εφαρμογής του προτεινόμενου άρθρου 32 (άρθρο 17), τροποποιείται το άρθρο 31 του ν. 5099/2024 σχετικά με την υποβολή ψηφιακού αντιγράφου του δελτίου ταυτότητας σε φορείς του δημόσιου τομέα (άρθρο 18), το άρθρο 20 του ν. 5188/2025 σχετικά με την ηλεκτρονική εφαρμογή «mystreet» (άρθρο 19), και το άρθρο 80 του ν. 4954/2022, και ανατίθεται στην Υπηρεσία Συντονισμού Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης η αρμοδιότητα για το αποθετήριο εγγράφων Gov.gr Wallet (άρθρο 20). Στη συνέχεια, τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4727/2020, και ειδικότερα, το άρθρο 22, ώστε εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι των φορέων του δημόσιου τομέα να κάνουν χρήση του Διαχειριστικού Περιβάλλοντος Παροχής Υπηρεσιών της παρ. 2 του άρθρου 23 και του Περιβάλλοντος Γνωσιακής Βάσης και Δομικών Εργαλείων του άρθρου 23Α (άρθρο 21), το άρθρο 23 ως προς τους κανόνες για την παροχή νέων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών και την τροποποίηση ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών (άρθρο 22), προστίθεται άρθρο 23Α σχετικά με τη δημιουργία πληροφοριακού συστήματος, με τίτλο «Περιβάλλον Γνωσιακής Βάσης και Δομικών Εργαλείων», με σκοπό τον σχεδιασμό και την παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών αποκλειστικά μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (άρθρο 23), τροποποιείται το άρθρο 24 του ν. 4727/2020 σχετικά με τους τρόπους αυθεντικοποίησης για τη χρήση υπηρεσιών μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (άρθρο 24), προστίθεται άρθρο 26Α με το οποίο στην ενιαία ψηφιακή πύλη συνιστάται πλατφόρμα, η οποία λειτουργεί ως κεντρικός μηχανισμός ενημέρωσης με ανταλλαγή ηλεκτρονικών μηνυμάτων της δημόσιας διοίκησης με τους πολίτες και τα νομικά πρόσωπα κατά την παροχή δημόσιων υπηρεσιών (άρθρο 25), εισάγεται στον ν. 4727/2020 άρθρο 28Β σχετικά με τη λειτουργία «ψηφιακού βοηθού» στην ενιαία ψηφιακή πύλη και στο ψηφιακό αποθετήριο εγγράφων (άρθρο 26), τροποποιείται το άρθρο 67 του ν. 4727/2020, και μεταφέρεται η αρμοδιότητα τήρησης του «Μητρώου Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου» από τη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης στη νέα Ειδική Γραμματεία Τεχνητής

Νοημοσύνης και Διακυβέρνησης Δεδομένων (άρθρο 27), τροποποιούνται και τίθενται νέες εξουσιοδοτικές διατάξεις στο άρθρο 107 του ν. 4727/2020 (άρθρο 28), προβλέπεται, με τροποποίηση των σχετικών νόμων, η προσφυγή στη διαδικασία του άρθρου 15 παρ. 2 εδ γ' του ν. 4412/2016 στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η «Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.» (άρθρο 29) και το «Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας Α.Ε.» (άρθρο 30) αναλαμβάνουν έργο ή προμήθεια στον τομέα της κυβερνοασφάλειας. Τέλος, τροποποιείται άρθρο του ν. 4821/2021, και προστίθενται δύο νέες υπηρεσίες που μπορεί να παρέχει το «Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος» στο «Ελληνικό Κτηματολόγιο» μέσω προγραμματικής σύμβασης (άρθρο 31), όπως προστίθεται και μεταβατική ρύθμιση στον ν. 5263/2025 σχετικά με την κάλυψη μισθολογικών και λειτουργικών δαπανών της Εταιρείας «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Υγείας και Κοινωνικής Ασφάλισης Μ.Α.Ε.» (άρθρο 32).

Με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρο 33), με τίτλο «Εξουσιοδοτικές διατάξεις Μέρους Β'», τίθενται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις.

Το Μέρος Γ' (άρθρα 34-38), με τίτλο «Λοιπές διατάξεις», τροποποιείται η διαδικασία της μετάταξης στην Προεδρία της Κυβέρνησης (άρθρο 34), θεσπίζεται η διαδικασία μετάταξης στην ΕΥΠ (άρθρο 35), συνιστάται το Κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα Αιμοδοσίας (άρθρο 36), επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων, χορήγηση φορολογικής ενημερότητας από τη φορολογική διοίκηση στην «Ελληνικό Μετρό Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία» (άρθρο 37), και επεκτείνεται και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας η απαλλαγή από τα τέλη υπέρ δήμων για διαφημίσεις που τοποθετούνται στους χώρους και τις επιφάνειες των σταθμών, των στάσεων και των οχημάτων τους, (άρθρο 38).

Τέλος με το Μέρος Δ' (άρθρο 39), με τίτλο «Εναρξη ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Β. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, αντικείμενο του Μέρους Α' του νομοσχεδίου είναι η αποτελεσματική εφαρμογή στην ελληνική έννομη τάξη του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1463 της Επιτροπής για τον καθορισμό των τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών του τεχνικού συστήματος διασυνωριακής αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών και την εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ». Συναφώς επισημαίνεται ότι με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1724 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Οκτωβρίου 2018, για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής θύρας με σκοπό την παροχή πρόσβασης σε πληροφορίες, σε διαδικασίες και σε υπηρεσίες υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012, θεσπίστηκε το κανονιστικό πλαίσιο για την πλήρως επιγραμμική διεκπεραίωση είκοσι μίας (21) διοικητικών διαδικα-

σιών απαριθμούμενων στο Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (μεταξύ άλλων, καταχώριση γέννησης, δήλωση αλλαγής διεύθυνσης κατοικίας, αίτηση παροχής σύνταξης, κοινοποίηση επιχειρηματικής δραστηριότητας). Σύμφωνα με το άρθρο 14 του ως άνω Κανονισμού, καθιερώνεται από την Επιτροπή «σε συνεργασία με τα κράτη μέλη τεχνικό σύστημα για την αυτοματοποιημένη ανταλλαγή δικαιολογητικών μεταξύ των αρμόδιων αρχών στα διάφορα κράτη μέλη», κατ' εφαρμογή της «αρχής μόνον άπαξ», σύμφωνα με την οποία «οι πολίτες και οι επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να υποχρεώνονται να παρέχουν τα ίδια στοιχεία περισσότερο από μία φορά στις δημόσιες αρχές και (...) θα πρέπει επίσης να είναι δυνατή η χρησιμοποίηση των στοιχείων αυτών κατόπιν αιτήματος του χρήστη με σκοπό την περάτωση διασυνοριακών επιγραμμικών διαδικασιών στις οποίες εμπλέκονται διασυνοριακοί χρήστες» (προοίμιο, σκέψη 44).

Σε εκτέλεση του άρθρου 14 παρ. 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724, και κατόπιν της θετικής γνώμης των κρατών μελών στις 22 Ιουνίου 2022, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2022/1463, της 5ης Αυγούστου 2022 για τον καθορισμό των τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών του τεχνικού συστήματος διασυνοριακής αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών και την εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ» σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1724 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Όπως αναφέρει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με τον εν λόγω Κανονισμό δημιουργείται «ο πρώτος ευρωπαϊκός χώρος δεδομένων με επίκεντρο τον πολίτη μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων, προκειμένου να εξυπηρετούνται καλύτερα οι πολίτες που διεκπεραιώνουν διασυνοριακές διοικητικές διαδικασίες. Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2023, το Τεχνικό Σύστημα "μόνον άπαξ" (OOTS) – ένα κατανεμημένο σύστημα πληροφοριών που αποτελείται από δομικά στοιχεία σε επίπεδο ΕΕ, όπως η ηλεκτρονική ταυτότητα (eID) και η ηλεκτρονική παράδοση (eDelivery)– θα αποτελέσει το ιδανικό πρότυπο πάνω στο οποίο θα βασίζονται άλλοι χώροι δεδομένων». Το Τεχνικό Σύστημα «μόνον άπαξ» «θα απλοποιήσει τις ηλεκτρονικές διοικητικές διαδικασίες για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις δημόσιες διοικήσεις της ΕΕ. Το OOTS, το οποίο θεσπίσθηκε με τον κανονισμό για την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη (SDGR), θα συνδέει τις δημόσιες αρχές σε ολόκληρη την ΕΕ, ώστε να μπορούν να ανταλλάσσουν επίσημα έγγραφα και δεδομένα κατόπιν ρητού αιτήματος του πολίτη, μειώνοντας έτσι σημαντικά τον διοικητικό φόρτο» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Ψηφιακών Υπηρεσιών, «Once Only Technical System – key for the creation of the first European data space», 20.7.2022, https://commission.europa.eu/news-and-media/news/once-only-technical-system-key-creation-first-european-data-space-2022-07-20_en?prefLang=el).

Ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1463, ως Κανονισμός κατά την έννοια του άρθρου 288 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος. Επομένως, δεν χρήζει μεταφοράς στην εθνική έννομη τάξη, αλλά χρήζει αποκλειστικώς εκτελεστικών μέτρων εφαρμογής του. Ο Κανονισμός εφαρμόζεται από τη 12η Δεκεμβρίου 2023 (άρθρο 36). Ο εν λόγω Κανονισμός εντάσσεται στο ευρύτερο πλέγμα μέτρων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τη διαλειτουργικότητα της δημόσιας διοίκησης της Ένωσης, και συμπληρώνεται, ιδίως, από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/903 σχετικά με τη θέσπιση μέτρων για υψηλό επίπεδο διαλειτουργικότητας του δημόσιου τομέα σε ολόκληρη την Ένωση («Πράξη για τη Διαλειτουργική Ευρώπη»), καθώς και από τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 (eIDAS), όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1183, αναφορικά με το Ευρωπαϊκό Πορτοφόλι Ψηφιακής Ταυτότητας, το οποίο θα είναι συμβατό με το Τεχνικό Σύστημα «μόνον άπαξ» ως μέσο αυθεντικοποίησης σε δημόσιες υπηρεσίες.

Με το άρθρο 3 της Πράξης για τη Διαλειτουργική Ευρώπη εισάγεται, για πρώτη φορά στο ενωσιακό δίκαιο, εκ των προτέρων υποχρέωση αξιολόγησης διαλειτουργικότητας (interoperability assessment) πριν από τη λήψη απόφασης που εισάγει νέες ή ουσιωδώς τροποποιημένες δεσμευτικές απαιτήσεις. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 1, «πριν από τη λήψη απόφασης σχετικά με νέες ή ουσιωδώς τροποποιημένες δεσμευτικές απαιτήσεις, η οντότητα της Ένωσης ή ο φορέας του δημόσιου τομέα διενεργεί αξιολόγηση διαλειτουργικότητας». Εξ άλλου, «[ο]ι οντότητες της Ένωσης και οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να θεσπίσουν δεσμευτικές απαιτήσεις για τις διευρωπαϊκές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες. Για να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω υπηρεσίες είναι σε θέση να ανταλλάσσουν δεδομένα σε διασυνοριακό επίπεδο, θα πρέπει να θεσπιστεί μηχανισμός που θα επιτρέπει την ανακάλυψη νομικών, οργανωτικών, σημασιολογικών και τεχνικών εμποδίων στη διασυνοριακή διαλειτουργικότητα (αξιολόγηση διαλειτουργικότητας). Ο εν λόγω μηχανισμός θα πρέπει να διασφαλίζει κατάλληλη συνεκτίμηση των πτυχών διασυνοριακής διαλειτουργικότητας σε όλες τις αποφάσεις που μπορούν να επηρεάσουν τον σχεδιασμό των εν λόγω υπηρεσιών» (προοίμιο, σκέψη 15).

Η πράξη για τη Διαλειτουργική Ευρώπη εφαρμόζεται από τις 12 Ιουλίου 2024, ωστόσο, το άρθρο 3 παράγραφοι 1 έως 4 και το άρθρο 17 εφαρμόζονται από τις 12 Ιανουαρίου 2025 (άρθρο 23 παρ. 2).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 8

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 8, «[ε]φόσον για την παροχή των υπηρεσιών διασυνοριακής αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών και για τους σκοπούς αυτής απαιτείται αυθεντικοποίηση, αυτή πραγματοποιείται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (L257/73)». Συναφώς επισημαίνεται, ενημερωτικά, ότι ο ανωτέρω Κανονισμός έχει τροποποιηθεί από τον Κανονισμό 2024/1183 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 όσον αφορά τη θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για την ψηφιακή ταυτότητα. Περαιτέρω, στην παρ. 3 ορίζεται ότι η «Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης είναι υπεύθυνη για το εθνικό σκέλος αρμοδιοτήτων αναφορικά με τη διασυνοριακή ηλεκτρονική ταυτοποίηση και επιβεβαίωση ταυτότητας (αυθεντικοποίηση) των φυσικών και νομικών προσώπων κατ' αναλογία των άρθρων 24 και 25 του ν. 4727/2020 (Α' 184) με σκοπό την παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών». Για λόγους νομοτεχνικούς, η φράση «κατ' αναλογία των άρθρων 24 και 25 του ν. 4727/2020» θα μπορούσε να αντικατασταθεί με τη φράση «με ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 24 και 25 του ν. 4727/2020».

2. Επί των άρθρων 10 και 11

Στην παρ. 1 του άρθρου 10 ορίζεται ότι «[η] επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την παροχή υπηρεσιών για τη διασυνοριακή αυτοματοποιημένη ανταλλαγή δικαιολογητικών και την εφαρμογή της αρχής "μόνον άπαξ" περιορίζεται στα αναγκαία για την παροχή της συγκεκριμένης κάθε φορά Υπηρεσίας». Εν συνεχεία, στην παρ. 9 του άρθρου 11 ορίζεται ότι «[μ]ε κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού που εκδίδεται έως την 31η.12.2026, ορίζεται το περιεχόμενο των πιστοποιητικών, βεβαιώσεων, δικαιολογητικών και αποδεικτικών που αποτελούν, κατά το άρθρο 10, αντικείμενο αίτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του ενωσιακού και εθνικού δικαίου ως προς την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Παρατηρείται ότι, εν προκειμένω, δεν τίθεται στο νομοσχέδιο η «ουσιαστική ρύθμιση» του αντικείμενου της εξουσιοδότησης, «έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο σύμφωνα προς το οποίο ενεργεί η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα

μερικότερα θέματα», ώστε να θεωρηθεί το αντικείμενο της εξουσιοδότησης ως «ειδικότερο θέμα», σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος (ΣτΕ 869/2025 Ολομ., πρβλ. και ΣτΕ 1804/2017 Ολομ., 3299/2014 Ολομ., 235/2012 Ολομ., 1210/2010 Ολομ., 2815/2004 Ολομ., 1101/2002 Ολομ.).

3. Επί του άρθρου 11

Στις παρ. 6 και 8 του άρθρου 11 ο όρος «καταχώρηση» πρέπει να αντικατασταθεί στο ορθό «καταχώριση».

4. Επί του άρθρου 14

Με το άρθρο 14 συνιστάται η Διεύθυνση Διαχείρισης Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Σύμφωνα με την παρ. 5, «[ε]ντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, τροποποιείται αναλόγως ο Οργανισμός του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 4622/2019 (Α΄ 133) και παύει η ισχύς του παρόντος». Από την ανωτέρω ρύθμιση συνάγεται ότι η κατάργηση του προτεινόμενου άρθρου 14 εξαρτάται από τη θέση σε ισχύ του τροποποιητικού διατάγματος του Οργανισμού του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 4622/2019. Για λόγους νομοτεχνικούς και ασφάλειας δικαίου, θα μπορούσε η φράση «και παύει η ισχύς του παρόντος» να αντικατασταθεί ως εξής: «Το παρόν άρθρο καταργείται από την έναρξη ισχύος του προεδρικού διατάγματος που τροποποιεί τον Οργανισμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης».

5. Επί του άρθρου 15

Στην παρ. 1 ορίζεται ότι «[σ]το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης συστήνεται και τηρείται ηλεκτρονικό Μητρώο Ανακλήσεων Οχημάτων, το οποίο είναι προσβάσιμο μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (ΕΨΠ - gov.gr), με σκοπό τη συνδρομή στο έργο της αρμόδιας οργανικής μονάδας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών ως εθνικής εποπτικής αρχής για την παρακολούθηση και τη διαχείριση της διαδικασίας εφαρμογής των ανακλήσεων ασφαλείας αυτοκινήτων και των εξαρτημάτων τους, καθώς και την έγκαιρη ενημέρωση των ιδιοκτητών των εμπλεκόμενων οχημάτων στην ελληνική επικράτεια για την ανάκληση του οχήματος και την περαιτέρω ασφάλεια του οχήματός τους. Στο Μητρώο καταχωρίζονται οι ανακλήσεις ασφαλείας οχημάτων βάσει αριθμού πλαισίου, από τους εθνικούς διανομείς/εισαγωγείς αυτών για τα οχήματα που κυκλοφορούν στη Χώρα».

Εν προκειμένω, θα μπορούσε για λόγους ασφάλειας δικαίου, να προσδιορισθεί σαφώς η «αρμόδια οργανική μονάδα του Υπουργείου Υποδομών και

Μεταφορών», καθώς και το αν λειτουργεί ως «υπεύθυνος επεξεργασίας» κατά τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ, βλ. άρθρο 4 περ. 7). Περαιτέρω, χρήζει αποσαφήνισης το χρονικό διάστημα διατήρησης αποθήκευσης δεδομένων (άρθρο 5 παρ. 1 περ. ε΄ του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων).

Τέλος, στην παρ. 3 η αναφορά στην «κοινή απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 35» πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «κοινή απόφαση του άρθρου 33».

6. Επί του άρθρου 16

Το άρθρο 16 αντικαθιστά το άρθρο 32 του ν. 5256/2025 ως προς την έκδοση και υποβολή ψηφιακού αντιγράφου του δελτίου ταυτότητας σε φορείς του ιδιωτικού τομέα. Σύμφωνα με την παρ. 5, «[η] εξουσιοδότηση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 4 προς τους υπαλλήλους του εκάστοτε φορέα του ιδιωτικού τομέα για την έκδοση και λήψη ψηφιακού αντιγράφου δελτίου ταυτότητας Ελλήνων πολιτών μπορεί να δίνεται: (...) γ) από τον γονέα του φυσικού προσώπου της περ. β), εφόσον το φυσικό πρόσωπο είναι ανήλικος. (...) Η εξουσιοδότηση της περ. γ) του πρώτου εδαφίου αφορά μεμονωμένη συναλλαγή, παρέχεται με κάθε πρόσφορο τρόπο, εφόσον αποδεικνύεται η γονεϊκή σχέση μέσω διαλειτουργικότητας σύμφωνα με το τέταρτο εδάφιο της παρ. 4, και καταγράφεται σε πραγματικό χρόνο».

Τίθεται, εν προκειμένω, το ερώτημα αν η εν λόγω εξουσιοδότηση παρέχεται από αμφοτέρους τους γονείς που ασκούν τη γονική μέριμνα, από τον γονέα που την ασκεί αποκλειστικώς ή, εφόσον η γονική μέριμνα έχει ανατεθεί σε τρίτο πρόσωπο, από το πρόσωπο αυτό.

7. Επί του άρθρου 24

Με την παρ. 2 του άρθρου 24 προστίθεται παρ. 1α στο άρθρο 24 του ν. 4727/2020 και γίνεται αναφορά σε «δυνατότητα καταχώρισης και γρήγορης πρόσβασης για κατανάλωση ψηφιακών υπηρεσιών επιλογής του χρήστη».

Δοθέντος ότι δεν μπορεί να γίνει λόγος για «κατανάλωση» ψηφιακών υπηρεσιών, η ανωτέρω φράση θα μπορούσε, για λόγους νομοτεχνικούς, να αντικατασταθεί ως εξής: «δυνατότητα καταχώρισης και γρήγορης πρόσβασης σε ψηφιακές υπηρεσίες επιλογής του χρήστη».

8. Επί των άρθρων 29 και 30

Με τα άρθρα 29 και 30 τροποποιείται, αφενός, η παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 3614/2007 και, αφετέρου, η παρ. 7 του άρθρου 58 του ν. 4623/2019, και ορίζεται ότι, αφενός, η εταιρεία «Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.» και, αφετέρου, η εταιρεία «Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας Α.Ε.» μπορούν να εφαρμόζουν τη διαδικασία του τρίτου εδαφίου της παρ.2 του άρθρου 15 του ν. 4412/2016 περί άμυνας και ασφάλειας αν έργο ή προμήθεια αφορά τον τομέα της κυβερνοασφάλειας. Η ανωτέρω διάταξη (η οποία ενσωματώνει το άρθρο 15 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) ορίζει ότι «[τ]ο παρόν Βιβλίο δεν εφαρμόζεται, σύμφωνα με την περίπτωση α΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 346 της Σ.Λ.Ε.Ε., στις δημόσιες συμβάσεις και στους διαγωνισμούς μελετών που άπτονται του τομέα της Κυβερνοασφάλειας, στο μέτρο που η εφαρμογή του παρόντος Βιβλίου θα υποχρέωνε τη χώρα να παράσχει πληροφορίες, τη δημοσιοποίηση των οποίων θεωρεί αντίθετη με την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων κυβερνοασφάλειάς της».

Συναφώς επισημαίνεται ότι η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ερμηνεύει συσταλτικά την ανωτέρω επίκληση από τα κράτη μέλη του άρθρου 346 παρ. 1 περ. α΄ (πρώην άρθρο 296 της ΣΕΚ) της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το οποίο «οι διατάξεις των συνθηκών δεν αντιτίθεται προς τους ακόλουθους κανόνες: α) κανένα κράτος μέλος δεν υποχρεούται να παρέχει πληροφορίες, τη διάδοση των οποίων θεωρεί αντίθετη προς ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας του».

Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει επισημάνει ότι «η παρέκκλιση του άρθρου 346 ΣΛΕΕ αφορά εξαιρετικές και σαφώς προσδιορισμένες περιπτώσεις και δεν επιδέχεται ευρεία ερμηνεία. Ως εκ τούτου, στο κράτος μέλος αυτό εναπόκειται να αποδείξει ότι η παρέκκλιση αυτή είναι αναγκαία για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας του» (C 93/17, 14.11.2018, Επιτροπή κατά Ελλάδας, σκέψη 54, πρβλ. C 187/16, 20.3.2018, Επιτροπή κατά Αυστρίας, σκέψη 78). Περαιτέρω, «τα μέτρα που θεσπίζουν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των θεμιτών επιταγών εθνικού συμφέροντος δεν εξαιρούνται συλλήβδην από το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης για τον λόγο και μόνον ότι λαμβάνονται προς το συμφέρον της δημόσιας ασφάλειας [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 20ής Μαρτίου 2018, Επιτροπή κατά Αυστρίας (Κρατικό τυπογραφείο), C 187/16, EU:C:2018:194, σκέψη 76 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Εξάλλου, (...) ότι εξαιρέσεις (...) πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 20ής Μαρτίου 2018, Επιτροπή κατά

Αυστρίας (Κρατικό τυπογραφείο), C 187/16, EU:C:2018:194, σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Ως εκ τούτου, μολονότι οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 15 της οδηγίας 2014/24 καταλείπουν στα κράτη μέλη περιθώριο εκτιμήσεως προκειμένου να αποφασίζουν τη λήψη των μέτρων που κρίνουν αναγκαία για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας τους, εντούτοις οι εν λόγω διατάξεις δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι παρέχουν στα κράτη μέλη την ευχέρεια να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ αρκούμενα στην επίκληση των εν λόγω συμφερόντων. Κατά συνέπεια, το κράτος μέλος το οποίο στηρίζεται στις εξαιρέσεις που προβλέπονται στις εν λόγω διατάξεις πρέπει να αποδείξει ότι η αναγκαιότητα προστασίας των συμφερόντων αυτών δεν θα μπορούσε να ικανοποιηθεί μέσω της διεξαγωγής διαδικασίας διαγωνισμού όπως προβλέπεται στη συγκεκριμένη οδηγία [βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 20ής Μαρτίου 2018, Επιτροπή κατά Αυστρίας (Κρατικό τυπογραφείο), C 187/16, EU:C:2018:194, σκέψεις 78 και 79 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]» (C-601/21, 7.9.2023, Επιτροπή κατά Πολωνίας, σκέψεις 80-82).

Υπό το φως των ανωτέρω, όπως προκύπτει και από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αναγκαιότητα εφαρμογής της προτεινόμενης διάταξης πρέπει να τεκμηριώνεται και να ερμηνεύεται συσταλτικά. Επίσης, η προτεινόμενη διάταξη χρήζει διατύπωσης γνώμης από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., κατ' ενάσκηση της αρμοδιότητάς της δυνάμει της υποπερ. (αα) της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011.

9. Επί του άρθρου 33

Στην προτεινόμενη διάταξη, η αναφορά στο Μητρώο «της παρ. 1 του άρθρου 19» πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «της παρ. 1 του άρθρου 15». Αντίστοιχα, η αναφορά στην εφαρμογή του άρθρου 19 πρέπει να διορθωθεί ως εξής: «εφαρμογή του άρθρου 15».

10. Επί του άρθρου 34

Με το άρθρο 34 τροποποιείται η διαδικασία της μετάταξης στην Προεδρία της Κυβέρνησης. Στην παρ. 3 α του υπό τροποποίηση άρθρου 29 του ν. 4622/2019 ορίζεται ότι «[μ]ετά τη λήξη της παράτασης της απόσπασης, οι υπάλληλοι δύνανται να υποβάλουν μόνο αίτηση για μετάταξη, σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία της περ. β)». Εξ άλλου, η περ. β ορίζει ότι «[μ]έχρι το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους, υπάλληλοι που υπηρετούν με απόσπαση στην Προεδρία της Κυβέρνησης με σχέση δημοσίου δικαίου ή ιδιωτι-

κού δικαίου αορίστου χρόνου μπορούν να υποβάλουν αίτηση για μετάταξη». Επομένως, η περ. β΄ φαίνεται να αφορά υπαλλήλους των οποίων η απόσπαση είναι ενεργή και δεν έχει λήξει. Εφόσον η διαδικασία της περ. β΄ ήθελε εφαρμοσθεί και για υπαλλήλους των οποίων η απόσπαση έχει λήξει οριστικά και, επομένως, αυτοί πρέπει να επιστρέψουν στον φορέα προέλευσης, αυτό πρέπει να διευκρινισθεί ρητά.

Τέλος, στο τελευταίο εδάφιο της προτεινόμενης παρ. 1, η αναφορά στην εφαρμογή «των υποπερ. βα) και ββ) της περ. β)» πρέπει να διορθωθεί, δοθέντος ότι δεν υφίσταται η ανωτέρω αρίθμηση.

11. Επί του άρθρου 35

Με το άρθρο 35 εισάγεται το πρώτον δυνατότητα μετάταξης στην Ε.Υ.Π. του προσωπικού, το οποίο αρχικώς αποσπάται σε αυτή. Ειδικότερα, σύμφωνα με το προτεινόμενο άρθρο 16Α του ν. 3649/2008, «[τ]ο πολιτικό προσωπικό του δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), το οποίο αποσπάται στην Ε.Υ.Π., δύναται, κατόπιν αίτησής του που υποβάλλεται έναν (1) τουλάχιστο μήνα πριν από τη λήξη της απόσπασης, να μετατάσσεται στην Ε.Υ.Π., κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης».

Συναφώς επισημαίνεται ότι η διάταξη θέτει απώτατο όριο για την αίτηση μετάταξης (ένα μήνα πριν από τη λήξη της απόσπασης). Δεν προσδιορίζεται, ωστόσο, αν η αίτηση μπορεί να λάβει χώρα μεσούσης της απόσπασης και, κατά τούτο, η τυχόν μετάταξη να διακόψει την απόσπαση.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη, «[σ]ε περίπτωση λήξης των σχετικών αποσπάσεων μετά την υποβολή αίτησης μετάταξης, αυτές παρατείνονται αυτοδίκαια μέχρι την ολοκλήρωση αυτής». Παρατηρείται, εν προκειμένω, ότι, στην περίπτωση αυτή, η απόσπαση μπορεί να παρατείνεται για χρονικό διάστημα το οποίο δεν καθορίζεται σαφώς από διάταξη νόμου.

12. Επί του άρθρου 36

Στην παρ. 1 και 3 του προτεινόμενου, διά του άρθρου 36, άρθρου 11Α του ν. 3402/2005, η αναφορά στην παρ. 6 πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «παρ. 5».

13. Επί του άρθρου 39

Σύμφωνα με την παρ. 2, «[η] ισχύς του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), περί ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών, όπως αυτό προστίθεται με το άρθρο 21 του παρόντος, αρχίζει έξι (6) μήνες

από τη δημοσίευση της απόφασης της παρ. 14 του άρθρου 107 του ν. 4727/2020». Για λόγους νομοτεχνικούς, η φράση «από τη δημοσίευση» θα μπορούσε να αντικατασταθεί με τη φράση: «μετά τη δημοσίευση».

Αθήνα, 27 Μαΐου 2026

Η Εισηγήτρια
Δάφνη Ακουμιανάκη
Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών